

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența

Ministerul Justiției

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: INFOLex (POCA/491/126354)

ORGANIZAREA JUDICIARĂ. PARTEA I

Accesul la justiție

Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime în exercitarea dreptului său la un proces echitabil.

Accesul la justiție nu poate fi îngrădit.

Toate persoanele sunt egale în fața legii, fără privilegii și fără discriminări.

Justiția se realizează în mod egal pentru toți, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, avere, origine ori condiție socială sau de orice alte criterii discriminatorii.

Justiția se realizează prin următoarele instanțe judecătorești: a) Înalta Curte de Casație și Justiție; b) curți de apel; c) tribunale; d) tribunale specializate; e) instanțe militare; f) judecătorii.

Ministerul Justiției asigură buna organizare și administrare a justiției ca serviciu public.

Competența organelor judiciare și procedura judiciară sunt stabilite de lege.

În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

Toate persoanele au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, de către o instanță imparțială și independentă, constituită potrivit legii.

Activitatea de judecată se desfășoară cu respectarea principiilor distribuirii aleatorii a dosarelor și continuității, cu excepția situațiilor în care judecătorul nu poate participa la judecată din motive obiective.

Ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege. Pronunțarea hotărârilor se face în ședință publică, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Ședințele de judecată se înregistrează prin mijloace tehnice video sau audio.

Procedura judiciară se desfășoară în limba română.

Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă, în fața instanțelor de judecată, în condițiile prezentei legi.

În cazul în care una sau mai multe părți solicită să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure, în mod gratuit, folosirea unui interpret sau traducător autorizat.

În situația în care toate părțile solicită sau sunt de acord să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure exercitarea acestui drept, precum și buna administrare a justiției, cu respectarea principiilor contradictorialității, oralității și publicității.

Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română. Dezbaterile purtate de părți în limba maternă se înregistrează, consemnându-se în limba română. Obiecțiunile formulate de cei interesați cu privire la traduceri și consemnarea acestora se rezolvă de instanța de judecată până la încheierea dezbaterilor din acel dosar, consemnându-se în încheierea de ședință.

Interpretul sau traducătorul va semna pe toate actele întocmite, pentru conformitate, atunci când acestea au fost redactate sau consemnarea s-a făcut în baza traducerii sale.

Dreptul la apărare este garantat. În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie reprezentate sau, după caz, asistate de un apărător, ales sau numit din oficiu, potrivit legii.

Hotărârile judecătorești trebuie respectate și duse la îndeplinire în condițiile legii.

Hotărârile judecătorești pot fi desființate sau modificate numai în căile de atac prevăzute de lege și exercitate conform dispozițiilor legale.

Hotărârile judecătorești trebuie redactate în termen de cel mult 30 de zile de la data pronunțării. În cazuri temeinic motivate, termenul poate fi prelungit cu câte 30 de zile, de cel mult două ori.

În cazul completului format din 2 judecători, dacă aceștia nu ajung la un acord asupra hotărârii ce urmează a se pronunța, procesul se judecă din nou în complet de divergență, în condițiile legii.

Completul de divergență se constituie prin includerea, în completul de judecată, a judecătorului din planificarea de permanentă.

Înalta Curte de Casație și Justiție

Organizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

În România funcționează o singură instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică și cu sediul în capitala țării.

Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție are calitatea de ordonator principal de credite.

Cheltuielile necesare funcționării se finanțează din bugetul de stat. Înalta Curte de Casație și Justiție se compune din: președinte, 2 vicepreședinți, 4 președinți de secții și judecători.

Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții - Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală, Secția de contencios administrativ și fiscal și Secțiile Unite, cu competență proprie.

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și completurile de 5 judecători.

La începutul fiecărui an, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, la propunerea președintelui sau a vicepreședintelui acesteia, poate aproba înființarea de complete specializate în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, în funcție de numărul și natura cauzelor, de volumul de activitate al fiecărei secții, precum și de specializarea judecătorilor și necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora.

Desemnarea judecătorilor în compunerea completelor competente să judece recursul în interesul legii, precum și a completelor competente să soluționeze sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se va realiza în funcție de specializarea completelor de judecată din care aceștia fac parte.

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează magistrați-asistenți, stabiliți prin statul de funcții.

Înalta Curte de Casație și Justiție cuprinde în structură Cancelaria, direcții, servicii și birouri, cu personalul stabilit prin statul de funcții.

Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție

Secția I civilă, Secția a II-a civilă și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel.

Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 21 și art. 24 raportate la cele ale art. 29 alin. (5) teza a doua din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale sunt constituționale în măsura în care nu exclud posibilitatea formulării recursului împotriva hotărârii judecătorești de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești. Hotărârea de respingere a cererii de înaintare a excepției de neconstituționalitate, pronunțată de ultima instanță, este supusă căii de atac a recursului.

Secția I civilă, Secția a II-a civilă și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă printr-un complet diferit al acestora recursul formulat împotriva hotărârilor pronunțate de aceste secții, prin care a fost respinsă cererea de sesizare a Curții Constituționale.

Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă: a) în primă instanță, procesele și cererile date prin lege în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție; b) apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel; c) contestațiile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel, de Curtea Militară de Apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție; d) apelurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel; e) recursurile în casație împotriva hotărârilor definitive, în condițiile prevăzute de lege; f) sesizările în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept.

Secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, în raport cu competența fiecăreia, soluționează: a) cererile de strămutare, pentru motivele prevăzute în codurile de procedură; b) conflictele de competență, în cazurile prevăzute de lege; c) orice alte cereri prevăzute de lege.

Completele de 5 judecători judecă apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate în apel de completele de 5 judecători după admiterea în principiu, soluționează contestațiile împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, soluționează cauzele în materie disciplinară potrivit legii și alte cauze date în competența lor prin lege.

Completerile de 5 judecători soluționează și recursurile împotriva hotărârilor de respingere a cererilor de sesizare a Curții Constituționale, pronunțate de un alt complet de 5 judecători.

Înalta Curte de Casație și Justiție se constituie în Secții Unite pentru: a) soluționarea, în condițiile prezentei legi, a sesizărilor privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție; b) sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Dacă o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe, întrerupe judecata și sesizează Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care judecă cu citarea părților din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă.

După ce Secțiile Unite s-au pronunțat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenței, judecata continuă.

La sfârșitul fiecărui an, Înalta Curte de Casație și Justiție, în Secții Unite, stabilește cazurile în care este necesară îmbunătățirea legislației și le comunică ministrului justiției.

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție poate încuviința ca judecătorii să se informeze la sediul instanțelor asupra aspectelor privind aplicarea corectă și unitară a legii, făcând cunoscută jurisprudența Înaltei Curții de Casație și Justiție, și să constate situații care justifică propuneri de îmbunătățire a legislației.

Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție se exercită de președinte, 2 vicepreședinți și colegiul de conducere.

Președintele reprezintă Înalta Curte de Casație și Justiție în relațiile interne și internaționale.

Președintele, vicepreședinții și câte 2 judecători de la fiecare secție, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor, constituie Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Când se dezbate probleme economico-financiare și administrative, la ședințele colegiului de conducere participă managerul economic al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care are vot consultativ. La ședințele colegiilor de conducere pot participa și președinții de secții.

Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție are următoarele atribuții: a) aprobă Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă, precum și statele de funcții și de personal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție; b) propune Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii numirea, promovarea, transferul,

suspendarea și încetarea din funcție a magistraților-asistenți; c) organizează și supraveghează rezolvarea petițiilor, în condițiile legii; d) propune proiectul de buget al Înaltei Curți de Casație și Justiție; e) exercită alte atribuții prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție este prezidat de către președinte, iar în lipsa acestuia, de către un vicepreședinte.

Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se întrunește trimestrial sau ori de câte ori este necesar, la convocarea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, a unuia dintre vicepreședinți sau la solicitarea a cel puțin 3 dintre membrii săi.

Hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se adoptă cu votul majorității membrilor săi.

Colegiul de conducere nu va putea adopta Regulamente sau hotărâri prin care să adauge la dispozițiile cuprinse în legi, pe motiv că acestea ar fi neclare sau incomplete.

Adunarea generală a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție se întrunește pentru: a) aprobarea raportului anual de activitate, care se dă publicității; b) aprobarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor Publice; c) alegerea celor 2 membri pentru Consiliul Superior al Magistraturii, în condițiile legii.

Semestrial sau ori de câte ori este nevoie, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau unul dintre judecătorii anume desemnați de către acesta verifică modul de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor prevăzut de art. 8 alin. 2 din Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare, a supravegheerilor tehnice realizate de organele de urmărire penală.

Verificarea se face în condițiile prevăzute prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Raportul întocmit cu ocazia verificărilor va fi făcut public, prin afișare pe site-ul oficial al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Completele de judecată

În materie penală, completele de judecată se compun după cum urmează: a) în cauzele date, potrivit legii, în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul de judecată este format din 3 judecători; b) pentru contestațiile împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii de drepturi și libertăți și judecătorii de cameră preliminară de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel, completul de judecată este format din 2 judecători; c) pentru apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel, completul de judecată este format din 3 judecători; d) pentru contestațiile împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii de drepturi și libertăți și judecătorii de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție, completul de judecată este format din 2 judecători. e) pentru contestațiile împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în primă instanță de curțile de apel și Curtea Militară de Apel, completul de judecată este format din 3 judecători. f) pentru contestațiile prevăzute în art. 250¹ alin. (1) din Codul de procedură penală împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în apel de curțile de apel și Curtea Militară de Apel, completul de judecată este format din 3 judecători. g) pentru judecarea recursurilor în casație împotriva deciziilor pronunțate în apel de curțile de apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, după admiterea în principiu, completul de judecată este format din 3 judecători. h) pentru recursurile împotriva încheierilor prin care curțile de apel și Curtea Militară de Apel resping cererile de sesizare a Curții Constituționale, completul de judecată este format din 3 judecători.

În celelalte materii, completele de judecată se compun din 3 judecători ai aceleiași secții.

Dacă numărul de judecători necesar formării completului de judecată nu se poate asigura, acesta se constituie cu judecători de la celelalte secții, numiți, prin tragere la sorți, de către președintele sau unul dintre cei 2 vicepreședinți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procedura de judecată în cameră preliminară se desfășoară de un judecător.

La începutul fiecărui an, la propunerea președintelui sau a vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție, Colegiul de conducere aprobă numărul și compunerea completurilor de 5 judecători.

În materie penală, completurile de 5 judecători sunt formate din judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În alte materii decât cea penală, completurile de 5 judecători sunt formate din judecători specializați, în funcție de natura cauzelor.

Judecătorii care fac parte din aceste completuri sunt desemnați, prin tragere la sorți, în ședință publică, de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre cei 2 vicepreședinți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție. Schimbarea membrilor completurilor se face în mod excepțional, pe baza criteriilor obiective stabilite de Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Completul de 5 judecători este prezidat de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, de unul dintre cei 2 vicepreședinți sau de președinții de secție atunci când aceștia fac parte din complet.

În cazul în care niciunul dintre aceștia nu a fost desemnat să facă parte din completurile de 5 judecători, completul este prezidat, prin rotație, de fiecare judecător, în ordinea vechimii în magistratură a acestora.

Cauzele care intră în competența completurilor de 5 judecători sunt repartizate aleatoriu în sistem informatizat.

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinți prezidează Secțiile Unite, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, precum și Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Completul de 5 judecători și orice complet în cadrul secțiilor, când participă la judecată.

Președinții de secții pot prezida orice complet de judecată din cadrul secției, iar ceilalți judecători prezidează prin rotație.

În cazul în care Înalta Curte de Casație și Justiție judecă în Secții Unite, la judecată trebuie să ia parte cel puțin două treimi din numărul judecătorilor în funcție. Decizia poate fi luată numai cu majoritatea voturilor celor prezenți. (VA URMA)

